

การบริหารจัดการชั้นเรียนที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบอบประชาธิปไตยของ
นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร
Classroom Management Development to Enhance Quality Democratic Citizenship of
Upper Secondary Schools under the Secondary Educational Service Area in Bangkok

นางสาวกานต์ลีนี สุขุมารังสี*

Kansinee Sukhumalrangsee

ผศ.ดร.ชญาพิมพ์ อดสาโท**

Asst. Prof. Chayapim Usaho, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากรอบแนวคิดการบริหารจัดการชั้นเรียน และ 2) กรอบแนวคิดความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบอบประชาธิปไตยโดยใช้วิธีการสังเคราะห์จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบบันทึกข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า 1. กรอบแนวคิดการบริหารจัดการชั้นเรียน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน (teaching and learning) ประกอบด้วย การชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (delineate clear learning activities) การมอบหมายงานตามความเหมาะสม (select appropriate learning task) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (implement and manage the activities) และการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (assess the learning outcomes) 2) ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมของนักเรียน (student behavior) ประกอบด้วย การสร้างแรงจูงใจในชั้นเรียน (make learning task interesting) และการสร้างแนวปฏิบัติ (set general guidelines) และ 3) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (learning environment) ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (physical environment) และสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยา (psycho-social environment) 2. กรอบแนวคิดความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบอบประชาธิปไตย ประกอบด้วย คุณลักษณะ 3 ประการ ดังนี้ 1) พลเมืองที่มีความรับผิดชอบ (personally responsible citizen) 2) พลเมืองที่มีส่วนร่วม (participatory citizen) และ 3) พลเมืองที่มุ่งเน้นความยุติธรรมในสังคม (justice-oriented citizen)

*นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: kansinee.s@outlook.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและการเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: Chayapim.U@chula.ac.th

ISSN1905-4491

Abstract

This study was documentary research. The purposes of this research were 1) to study the conceptual framework of Classroom management. 2) to study the conceptual framework of Quality Democratic Citizenship. A documentary synthesis method was use. The research instrument was records. Data were analyzed by content analysis.

The finding were as follows: 1. The conceptual framework of Classroom management composed of 1.1) teaching and learning comprised of four components as follows delineate clear learning activities, select appropriate learning task, implement and manage the activities and, assess the learning outcomes, 1.2) student behavior comprised of two components as follows make learning task interesting and, set general guidelines, 1.3) learning environment comprised of two components as follows physical environment and, psycho-social environment. 2. The conceptual framework of Quality Democratic Citizenship composed of 2.1) personally responsible citizen, 2.2) participatory citizen, 2.3 justice-oriented citizen

คำสำคัญ: การบริหารจัดการชั้นเรียน/ ความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบอบประชาธิปไตย/ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

KEYWORDS: Classroom Management/ Quality Democratic Citizenship/ Upper Secondary School Student

บทนำ

สังคมที่สงบสุข เป็นระเบียบ และเจริญงอกงามจะต้องเกิดจากการที่ประชาชนในสังคมมีความเป็นพลเมือง คือ การที่ประชาชนในสังคมเป็นผู้มีความตระหนักรู้ในการมีส่วนร่วม รับผิดชอบ และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงของสังคมให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยไม่เพิกเฉยให้เป็นเรื่องของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเท่านั้น (ถวิลวดี บุรีกุล, เออเจนี เมริโอ และรัชวดี แสงมหะหมัด, 2557; วิชัย ต้นศิริ, อ้างถึงใน สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2557; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556; ธเนศวร์ เจริญเมือง, 2551; ฟ้าดาว คงนคร, 2556) ซึ่งนิยามของความเป็นพลเมืองนั้นแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละสังคมและยุคสมัย และคำดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับระบอบการเมืองการปกครอง (ถวิลวดี บุรีกุล, เออเจนี เมริโอ และรัชวดี แสงมหะหมัด, 2557)

ประเทศไทยมีระบอบการเมืองการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขซึ่งระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยจะสมบูรณ์ได้นั้น จะต้องเกิดจากการที่ประชาชนในสังคมมีความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งหมายถึง การที่ประชาชนมีอำนาจอธิปไตยสูงสุดของประเทศ ซึ่งมีสิทธิและเสรีภาพ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม บนหลักความชอบธรรม แก้ปัญหาด้วยสันติวิธี ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง ชุมชนและสังคมของตนเอง และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2557; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556; ฟ้าดาว คงนคร, 2556; ถวิลวดี บุรีกุล, เออเจนี เมริโอ และรัชวดี แสงมหะหมัด, 2557) ซึ่งเมื่อประชาชนในสังคม

มีความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบอบประชาธิปไตยจะส่งผลให้สังคมและประเทศชาติพัฒนาไปอย่างมั่นคง เกิดความรักและความสามัคคีในหมู่คณะ เกิดความเป็นระเบียบในสังคม สมาชิกในสังคมมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รวมถึงก่อให้เกิดความเป็นธรรมขึ้นในสังคม (ฟ้าดาว คงนคร, 2556)

ความเป็นประชาธิปไตยในประเทศไทยเริ่มต้นตั้งแต่ พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน รวมเป็นระยะเวลา กว่า 80 ปี (ถวิลวดี บุรีกุล, เออเจนี เมริโอ และรัชติ แสงมะหะหมัด, 2557) ซึ่งเป้าหมายหลักของการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ.2475 คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเมือง แต่อย่างไรก็ตาม มิติการมีส่วนร่วมของประชาชนยังไม่ปรากฏเด่นชัดจนถึงปัจจุบัน กลไกการบริหารและกลไกทางการเมืองยังคงจำกัดเป็นอำนาจและหน้าที่ของนักการเมืองและข้าราชการเท่านั้น ประชาชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจและขาดอุดมการณ์ในการเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้น สังคมไทยจึงยังมีปัญหาที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขให้ ถูกทางและเป็นเสมือนเนื้อร้ายที่กัดกร่อนสังคมไทยทุกวันนี้ เช่น วิกฤตทางการเมือง ความแตกแยกแบ่งสีตั้งแต่ ปลายปี 2549 วิกฤตมหาอุทกภัย 2554 และวิกฤตเศรษฐกิจ เป็นต้น (ทิพย์พาพร ตันติสุนทร, 2556) ประชาชนส่วนใหญ่ขาดจิตสำนึกในความเป็นพลเมือง ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง ขาดการเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ขาดความรู้ในเรื่องหน้าที่ของพลเมืองและไม่สนใจตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐ จนส่งผลให้เกิดความแตกแยกและความขัดแย้งขึ้น อันนำไปสู่การใช้ความรุนแรงในสังคม (มานิจ สุขสมจิตร, 2558) รวมถึง ในปี 2003 Human Right Watch ได้สรุปสถานการณ์ในประเทศไทยไว้ว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนในด้านการเมือง กล่าวคือ ประเทศไทยยังไม่สามารถเอาผิดต่อผู้ก่อการร้ายทางการเมือง และไม่มีผู้ใดรับผิดชอบต่อความรุนแรงที่เกิดขึ้น มีการจำกัดสิทธิเสรีภาพของพลเมืองในด้านการแสดงออกทางความคิดเห็น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2557) และจากรายงานเรื่อง The World We Want เกี่ยวกับเรื่องธรรมาภิบาล (Governance) และสิทธิมนุษยชน (human right) ได้แก่ การมีส่วนร่วม ความโปร่งใส และการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศ ความรับผิดชอบ สิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเมือง พบว่า ประเทศไทยอยู่ในเกณฑ์ต่ำเกือบทุกองค์ประกอบของ World Governance Index ปี 2010 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2557) และนอกจากนี้จากการศึกษาของถวิลวดี บุรีกุล เออเจนี เมริโอ และรัชติ แสงมะหะหมัด (2557) พบว่าคุณสมบัติด้านความรู้ความเข้าใจและการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เป็นคุณสมบัติที่มีความสำคัญแต่ประชาชนกลับมีคุณสมบัติในด้านดังกล่าวอยู่ในระดับต่ำมากซึ่งพบว่าในปี พ.ศ. 2554 เปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2555 การมีความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองมีคะแนนลดลง 0.08 และความรู้เกี่ยวกับการเมืองในระดับนานาชาติลดลง 0.17 และจากการศึกษาคุณสมบัติที่พึงประสงค์และความมีอยู่ของคุณสมบัตินั้นในปี พ.ศ. 2555 พบว่า ประกอบด้วย 1) ด้านการบริจจาค 2) ด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม 3) ด้านความรู้เกี่ยวกับนโยบายของพรรคและผู้สมัครรับการเลือกตั้ง 4) ด้านการวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นทางการเมือง 5) ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม 6) ด้านการชุมนุมประท้วงหรือเดินขบวน และ 7) ด้านการติดตามของนักการเมืองและข้าราชการมีช่องว่างห่าง 0.21, 0.21, 1.15, 1.24, 0.5, 1.01 และ 1.02 ตามลำดับ ซึ่งจากสถิติข้างต้นชี้ให้เห็นว่าความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบอบประชาธิปไตยของไทยนั้นอยู่ในขั้นวิกฤตและยังคงต้อง

ได้รับการส่งเสริมพัฒนาและสนับสนุนให้เกิดขึ้นในสังคมอีกหลายประการ เหตุการณ์ดังที่กล่าวมาทั้งหมดแสดงให้เห็นถึงความอ่อนแอของสภาพความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบอบประชาธิปไตยของไทย

การสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักรู้ในเรื่องความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบอบประชาธิปไตยให้เกิดผล เพื่อนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องตามวิถีความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบอบประชาธิปไตยได้นั้น จะต้องอาศัยการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นเครื่องมือที่สำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556) โดยเริ่มต้นจากการจัดการศึกษาในหน่วยการจัดการศึกษาที่เล็กที่สุดแต่เป็นหัวใจหลักของการจัดการศึกษา คือ ชั้นเรียน เนื่องจากนักเรียนใช้เวลาในชั้นเรียนในแต่ละวันมากที่สุด คือ 6 ชั่วโมงต่อวัน ชั้นเรียนจึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักเรียนโดยตรง ซึ่งครูต้องอาศัยการบริหารจัดการชั้นเรียนในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2553) ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบอบประชาธิปไตย สามารถสร้างขึ้นได้จากในชั้นเรียนโดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นร่วมกับการเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกศึกษาในสิ่งที่พวกเขาสนใจ ได้ประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีอิสระในการตัดสินใจใช้เวลาว่างเมื่อเลิกเรียน โดยครูมีหน้าที่ในการให้ข้อมูลตามความสนใจของนักเรียนและทำงานร่วมกับนักเรียน (Zyngier, 2011; Metzger, 2000) ซึ่งการพัฒนาพฤติกรรมความเป็นประชาธิปไตยของนักเรียนสามารถพัฒนาได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของครู (รุจน์ ภาษา, 2556) นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างประชาธิปไตย เช่น การเลือกหัวหน้าห้อง และการจัดการอภิปรายในชั้นเรียน เป็นต้น (Zyngier, 2011; Metzger, 2000) และการบริหารจัดการชั้นเรียนจะประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่วางไว้นั้น จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายมีการประสานความร่วมมือจากผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับนักเรียนในทุกด้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของครู ซึ่งแบ่งออกเป็นบทบาทของครูประจำชั้นและบทบาทของครูประจำวิชา โดยทั้งสองบทบาทมีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการชั้นเรียนและเป็นผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนโดยตรง (ชนัท ธาตุทอง, 2552)

นอกจากนี้จากการศึกษาพัฒนาการของนักเรียนในแต่ละช่วงวัย พบว่า นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงมัธยมศึกษาตอนปลาย มีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาแบบเป็นเหตุเป็นผล (Formal Operations) สามารถคิดสิ่งที่เป็นนามธรรมได้เหมือนกับผู้ใหญ่ เริ่มมีความสนใจเกี่ยวกับปรัชญาชีวิต ศาสนา สามารถใช้เหตุผลในการตัดสินใจได้ สามารถคิดวิเคราะห์ในเชิงอนุมานและอุปมาน และมีหลักการเหตุผลของตนเองเกี่ยวกับความยุติธรรม ความเสมอภาคและมนุษยธรรม (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2556) รวมถึงเป็นวัยที่กำลังพัฒนาตนเองเพื่อเตรียมความพร้อมสู่อาชีพและการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จึงควรได้พัฒนาความตระหนักรู้ในฐานะพลเมืองคุณภาพในระบอบประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556) ดังนั้น นักเรียนในช่วงวัยดังกล่าวจึงเป็นช่วงวัยที่จะสามารถเข้าใจหลักการและความหมายของประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีความเป็นนามธรรมสูง นอกจากนี้นักเรียนในช่วงวัยดังกล่าวเป็นช่วงวัยรุ่นตอนปลายที่กำลังก้าวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ตอนต้น ซึ่งเป็นผู้ขับเคลื่อนสังคมให้มีความเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ควรได้รับการเติมเต็มให้มีความเป็นพลเมืองที่สมบูรณ์ และสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลาง

การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยของไทย

จากที่กล่าวมาข้างต้นการบริหารจัดการชั้นเรียนที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบอบประชาธิปไตยเป็นประเด็นสำคัญที่จะต้องเร่งศึกษา เพื่อพัฒนาให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบอบประชาธิปไตย การวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ซึ่งกรอบแนวคิดดังกล่าวจะเป็นแนวทางสำหรับครูประจำชั้น ครูประจำวิชา ผู้บริหาร ตลอดจนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้บริหารมีแนวทางในการบริหารการจัดการชั้นเรียนมุ่งเน้นการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีแนวทางในการกำหนดนโยบายส่งเสริมความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบอบประชาธิปไตย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษากรอบแนวคิดการบริหารจัดการชั้นเรียน
2. เพื่อศึกษากรอบแนวคิดความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบอบประชาธิปไตย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษากรอบแนวคิดการบริหารจัดการชั้นเรียน และความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบอบประชาธิปไตย โดยแบ่งวิธีการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง (Documentary research) ซึ่งเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสามารถแบ่งได้ ดังนี้

1. เอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการชั้นเรียน

- 1.1 การบริหารจัดการชั้นเรียนด้านการจัดการเรียนการสอนได้แก่ Burden and Byrd (2003) Emmer, et al (อ้างถึงใน สุรางค์ไคว้ตระกูล, 2556) Ertel and Kovarik (2014) Weinstein (2003) และพรณี ชูทัย เจนจิต (2545) อารณ ใจเที่ยง (2553) และอรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (อ้างถึงใน สันติ บุญภิรมย์, 2557)
- 1.2 การบริหารจัดการชั้นเรียนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมนักเรียน ได้แก่ Burden and Byrd (2003) Emmer, et al (อ้างถึงใน สุรางค์ไคว้ตระกูล, 2556) พรณี ชูทัย เจนจิต (2545) สันติ บุญภิรมย์ (2557) สมพร สุทัศน์ย์ (อ้างถึงใน สันติ บุญภิรมย์, 2557) อารณ ใจเที่ยง (2553) และอรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (อ้างถึงใน สันติ บุญภิรมย์, 2557)
- 1.3 การบริหารจัดการชั้นเรียนด้านการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ได้แก่ Burden and Byrd

(2003) Ertel and Kovarik (2014) Lourdasamy (2005) Weinstein (2003) พรธณี ชูทัย เจนจิต (2545) และอาภรณ์ ใจเที่ยง (2553)

2. เอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบบประชาธิปไตย

- 2.1 ความเป็นพลเมืองคุณภาพที่มีความรับผิดชอบ ได้แก่ Westheimer.J & Kahne.J (2004) ทิพย์พาพร ตันตีสุนทร (2556) บุญยรงค์ นิลวงศ์ (2547) ปริญญา เทวานฤมิตรกุล (2555) มานิจ สุขสมจิตร (2558) สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2556) และสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2557)
- 2.2 ความเป็นพลเมืองที่มีส่วนร่วม ได้แก่ Westheimer.J & Kahne.J (2004) ทิพย์พาพร ตันตีสุนทร (2556) บุญยรงค์ นิลวงศ์ (2547) และสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2557)
- 2.3 ความเป็นพลเมืองที่มุ่งเน้นความยุติธรรมในสังคม ได้แก่ Westheimer.J & Kahne.J (2004) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556) ทิพย์พาพร ตันตีสุนทร (2556) บุญยรงค์ นิลวงศ์ (2547) มานิจ สุขสมจิตร (2558) สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2556) และสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2557)

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาข้อมูล โดยใช้เป็นการวิเคราะห์เนื้อหา โดยแบ่งเครื่องมือออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

1. แบบวิเคราะห์กรอบแนวคิดการบริหารจัดการชั้นเรียน
2. แบบวิเคราะห์กรอบแนวคิดความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบบประชาธิปไตย

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร โดยใช้การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์ความถี่

ผลการวิจัย

จากการวิจัย สามารถสรุปผลการวิจัยออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 กรอบแนวคิดการบริหารจัดการชั้นเรียน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน (teaching and Learning) ประกอบด้วย การชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (delineate clear learning activities) การมอบหมายงานตามความเหมาะสม (select appropriate learning task) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (implement and manage the activities) และการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (assess the learning outcomes) 2) ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมของนักเรียน (student behavior) ประกอบด้วย การสร้างแรงจูงใจในชั้นเรียน (make learning task interesting) และการสร้างแนวปฏิบัติ (set general guidelines) และ 3) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (learning environment) ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมทางกายภาพ (physical environment) และสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยา (psycho-social

environment) เป็นกรอบแนวคิดของ Lourdusamy (2005) ซึ่งมีความยืดหยุ่น รวมถึงครอบคลุมประเด็นและแนวปฏิบัติของการบริหารจัดการชั้นเรียน ทั้งนี้ในแต่ละองค์ประกอบของการบริหารจัดการชั้นเรียนมีความสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการจำนวน 8 ท่าน มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน (teaching and learning) ประกอบด้วย

1.1.1 การชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (delineate clear learning activities) พบว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ Burden and Byrd (2003) Emmer, et al (อ้างถึงใน สุรางค์ไคว้ตระกูล, 2556) และพรณี ชูทัย เจนจิต (2545) จากการวิเคราะห์เนื้อหาสามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญของการชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ได้ 6 ประการ ดังนี้ 1) ครูเตรียมความพร้อมสำหรับการจัดการเรียนการสอนในช่วงแรก 2) ครูกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในวิชาเรียน 3) ครูชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ให้ชัดเจน 4) ครูแจกประมวลรายวิชาให้นักเรียน 5) ครูทบทวนความรู้เดิมของนักเรียน และ 6) ครูให้ข้อมูลในการติดต่อกับนักเรียน หากนักเรียนมีข้อสงสัย

1.1.2 การมอบหมายงานตามความเหมาะสม (select appropriate learning task) พบว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ Burden and Byrd (2003) Weinstein (2003) และอรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (อ้างถึงใน สันติ บุญภิรมย์, 2557) จากการวิเคราะห์เนื้อหาสามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญของการมอบหมายงานตามความเหมาะสมได้ 6 ประการ ดังนี้ 1) ครูเห็นความสำคัญของการมอบหมายงานตามความเหมาะสม 2) วางแผนการมอบหมายงานล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ 3) วิเคราะห์ตัวนักเรียนเพื่อกำหนดความเหมาะสมของงานที่จะมอบหมาย 4) เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำการกิจกรรม 5) มอบหมายงานเป็นชุดกิจกรรม เพื่อให้ให้นักเรียนบริหารจัดการงานของตนเองได้ และ 6) ช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถทำงานได้สำเร็จ

1.1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (implement and manage the activities) พบว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการจำนวน 5 ท่าน ได้แก่ Burden and Byrd (2003) Ertel and Kovarik (2014) พรณี ชูทัย เจนจิต (2545) อภรณ์ ใจเที่ยง (2553) และ อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (อ้างถึงใน สันติ บุญภิรมย์, 2557) จากการวิเคราะห์เนื้อหาสามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ 6 ประการ ดังนี้ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูควรมีความหลากหลายและยืดหยุ่น 2) ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ 3) ครูมีหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะและอธิบายการเรียนรู้ของผู้เรียน 4) ครูเป็นผู้คัดเลือก จัดเรียงความยากง่ายของเนื้อหาเพื่อเชื่อมโยงความรู้เดิมและความรู้ใหม่ 5) ครูควรสนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักกระบวนการคิดและเกิดข้อสงสัยในบทเรียน โดยตั้งคำถามเชิงวิเคราะห์ให้นักเรียนได้อธิบายถึงเนื้อหา หรือการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่สอนให้นักเรียนรู้จักกระบวนการคิด (teaching to thinking) และ 6) ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนสามารถทำงานได้หลากหลายรูปแบบ

1.1.4 การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (assess the learning outcomes) พบว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ Burden and Byrd (2003) Weinstein (2003)

และอรรถีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (อ้างถึงใน สันติ บุญภิรมย์, 2557) จากการวิเคราะห์เนื้อหาสามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญของการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ 6 ประการ ดังนี้ 1) เกณฑ์การวัดประเมินจะต้องมีความชัดเจน 2) เกณฑ์การวัดประเมินควรมีความหลากหลาย 3) เกณฑ์การวัดประเมินสามารถนำมาใช้ได้กับนักเรียนทุกคนมีความยืดหยุ่นและเป็นที่ยอมรับ 4) เกณฑ์การวัดประเมินควรมีความหลากหลาย 5) ครูจะต้องปราศจากความอคติหรือความลำเอียงในการตัดสินพฤติกรรมของนักเรียนและดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง และ 6) ครูจะต้องพัฒนาเกณฑ์การประเมินผลเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะของนักเรียน

1.2 พฤติกรรมของนักเรียน (student behavior) ประกอบด้วย

1.2.1 การสร้างแรงจูงใจในชั้นเรียน (make learning task interesting) พบว่า มีความสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ Burden and Byrd (2003) สันติ บุญภิรมย์ (2557) อรรถีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (อ้างถึงใน สันติ บุญภิรมย์, 2557) จากการวิเคราะห์เนื้อหาสามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญของการสร้างแรงจูงใจในชั้นเรียนได้ 6 ประการ ดังนี้ 1) ครูให้ความสำคัญกับการสร้างแรงจูงใจในชั้นเรียนของนักเรียน 2) ครูจะต้องกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียนและมีวินัยในการเรียน 3) ครูสร้างกิจกรรมที่นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วม 4) ครูให้ความสนใจกับนักเรียนทุกคน 5) ครูรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน และ 6) ครูมอบหมายงาน แลกเปลี่ยนความรู้หรือสิ่งที่สนใจของนักเรียน

1.2.2 การสร้างแนวปฏิบัติ (set general guidelines) พบว่า มีความสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการจำนวน 7 ท่าน ได้แก่ Burden and Byrd (2003) Emmer, et al (อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2556) พรรณี ชูทัย เจนจิต (2545) สันติ บุญภิรมย์ (2557) สมพร สุทัศน์ย์ (อ้างถึงใน สันติ บุญภิรมย์, 2557) อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553) อรรถีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (อ้างถึงใน สันติ บุญภิรมย์, 2557) จากการวิเคราะห์เนื้อหาสามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญของการสร้างแนวปฏิบัติได้ 6 ประการ ดังนี้ 1) สร้างกฎของชั้นเรียนให้สอดคล้องกับกฎของโรงเรียน 2) ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบกฎของชั้นเรียนที่เหมาะสมกับนักเรียน 3) ระบุพฤติกรรมที่พึงประสงค์และกำหนดเป็นกฎของชั้นเรียน โดยให้ความสำคัญกับพฤติกรรมที่สำคัญ 4) สร้างกฎระเบียบไม่ต่ำกว่า 4-6 ข้อ 5) ใช้คำในกฎที่ง่ายต่อการเข้าใจ ระบุพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้ในกฎ และ 6) ระบุรางวัลที่นักเรียนจะได้รับเมื่อปฏิบัติตามกฎ และบทลงโทษเมื่อไม่ปฏิบัติตาม

1.3 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (learning environment) ประกอบด้วย

1.3.1 การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (physical environment) พบว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการจำนวน 7 ท่าน ได้แก่ Burden and Byrd (2003) Ertel and Kovarik (2014) Lourdusamy (2005) และ อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553) จากการวิเคราะห์เนื้อหาสามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพได้ 6 ประการ ดังนี้ 1) พิจารณาความเหมาะสมถึงเป้าหมายของโครงสร้างและกิจกรรมการเรียนรู้ 2) อุปกรณ์ต่างๆ และเฟอร์นิเจอร์ที่ใช้สามารถเคลื่อนย้ายได้ 3) นักเรียนสามารถมองเห็นครูได้อย่างทั่วถึง 4) จัดวัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้ให้เข้าถึงได้ง่ายและควรมีการทำความสะอาดสม่ำเสมอ 5) นักเรียนสามารถมองเห็นหน้าจอและการนำเสนอได้อย่างทั่วถึง และ 6) จัดชั้นเรียนให้สะดวกสบายและเหมาะสมกับการทำงาน

1.3.2 การจัดสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยา (psycho-social environment) พบว่ามีความสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการจำนวน 7 ท่าน ได้แก่ Burden and Byrd (2003) Ertel and Kovarik (2014) Weinstein (2003) พรณี ชูทัย เจนจิต (2545) และอาภรณ์ ใจเที่ยง (2553) จากการวิเคราะห์เนื้อหาสามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาได้ 3 ประการดังนี้ 1) บุคลิกภาพของครู 2) พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน และ 3) การปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน

ตอนที่ 2 กรอบแนวคิดความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบบประชาธิปไตย ประกอบด้วย คุณลักษณะ 3 ประการ ดังนี้ 1) พลเมืองที่มีความรับผิดชอบ (personally responsible citizen) 2) พลเมืองที่มีส่วนร่วม (participatory citizen) และ 3) พลเมืองที่มุ่งเน้นความยุติธรรมในสังคม (justice-oriented citizen) ซึ่งเป็นแนวคิดของ Westheimer.J & Kahne.J (2004) โดยแนวคิดดังกล่าวมีความครอบคลุมคุณลักษณะความเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักวิชาการท่านอื่นๆ สูงสุด ซึ่งจากการวิเคราะห์ความถี่ของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบบประชาธิปไตยของ Westheimer.J & Kahne.J (2004) ที่ตรงกับนักวิชาการท่านอื่นสามารถสรุปเป็นตารางได้ ดังนี้

ขอบข่ายความเป็นพลเมืองคุณภาพ ในระบอบประชาธิปไตย	นักวิชาการ								
	Westheimer.J & Kahne.J (2004)	มานิจ สุขสมจิตร์ (2558)	สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2557)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(2556)	ทิพย์พพร ต้นดีสุนทร (2556)	สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2556)	ปริญญา เทวานฤมิตรกุล(2555)	บุญรงค์ นิลวงศ์ (2547)	รวม
1. พลเมืองที่มีความรับผิดชอบ (personally responsible citizen)									
มีความรับผิดชอบต่อชุมชน	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	7
ปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเอง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
เคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบ	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	7
ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า	✓		✓						2
เสียสละเพื่อส่วนรวม	✓	✓		✓	✓	✓	✓		6
ช่วยเหลือผู้อื่น	✓					✓			2
เข้าร่วมเป็นสมาชิกในองค์กรเพื่อร่วม เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาและบริหาร จัดการชุมชน	✓		✓	✓				✓	4
2. พลเมืองที่มีส่วนร่วม (participatory citizen)									
สนับสนุนและพัฒนาเศรษฐกิจหรือ รักษาสิ่งแวดล้อม	✓			✓					2
รู้กระบวนการทำงานของรัฐ	✓		✓	✓	✓			✓	5
รู้กลยุทธ์ในการทำงานให้สำเร็จ	✓					✓			2
3. พลเมืองที่มุ่งเน้นความยุติธรรมในสังคม (justice-oriented citizen)									
คดีวิเคราะห์ วิพากษ์เชิงลึกเพื่อ ประเมินโครงสร้างของสังคมและ เศรษฐกิจ	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	7
มีความพยายามในการสืบค้นและ นำเสนอความยุติธรรมที่เกิดขึ้นใน สังคม	✓	✓		✓	✓			✓	5
ศึกษาเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวและ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการ	✓		✓		✓			✓	5

เปลี่ยนแปลงของระบบสังคม									
-------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

จากตารางพบว่า ความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบอบประชาธิปไตยด้าน พลเมืองที่มีความรับผิดชอบ (personally responsible citizen) มีความถี่ตรงกับนักวิชาการท่านอื่นสูงสุดเท่ากับ 8 พลเมืองที่มีส่วนร่วม (participatory citizen) มีความถี่ตรงกับนักวิชาการท่านอื่นสูงสุดเท่ากับ 5 และ พลเมืองที่มุ่งเน้นความยุติธรรมในสังคม (justice-oriented citizen) มีความถี่ตรงกับนักวิชาการท่านอื่นสูงสุดเท่ากับ 7 โดยเมื่อพิจารณา รายละเอียดขององค์ประกอบย่อยสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. พลเมืองที่มีความรับผิดชอบ (personally responsible citizen) พบว่า พลเมืองที่มีความรับผิดชอบ ด้านปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองมีความถี่สูงสุด (f = 8) และพลเมืองที่มีความรับผิดชอบด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและด้านการช่วยเหลือผู้อื่นมีความถี่ต่ำสุดเท่ากัน (f = 2)

2. พลเมืองที่มีส่วนร่วม (participatory citizenship) พบว่า พลเมืองที่มีส่วนร่วมด้านรู้กระบวนการทำงานของรัฐมีความถี่สูงสุด (f = 5) และพลเมืองที่มีส่วนร่วมด้านการสนับสนุนและพัฒนาเศรษฐกิจหรือรักษาสสิ่งแวดล้อมและด้านรู้กลยุทธ์ในการทำงานให้สำเร็จมีความถี่ต่ำสุดเท่ากัน (f = 2)

3. พลเมืองที่มุ่งเน้นความยุติธรรมในสังคม (justice-oriented citizen) พบว่า พลเมืองที่มุ่งเน้นความยุติธรรมในสังคมด้านการคิดวิเคราะห์ วิพากษ์เชิงลึกเพื่อประเมินโครงสร้างของสังคมและเศรษฐกิจมีความถี่สูงสุด (f = 7) และพลเมืองที่มุ่งเน้นความยุติธรรมในสังคมด้านการมีความพยายามในการสืบค้นและนำเสนอความยุติธรรมที่เกิดขึ้นในสังคมและด้านการศึกษาเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของระบบสังคมมีความถี่ต่ำสุด (f = 5)

ซึ่งแนวคิดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบอบประชาธิปไตยของ Westheimer.J & Kahne.J (2004) ความสอดคล้องกับเป้าหมายในการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นประชาธิปไตยในระดับสากลและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ คือ การเป็นพลเมืองคุณภาพในระบอบประชาธิปไตยของประเทศและของโลก ดังนั้นการสร้างความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยจึงควรมีทิศทางในลักษณะเดียวกัน เนื่องจากประเทศไทยเป็นสมาชิกของสังคมโลก

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า

1. กรอบแนวคิดการบริหารจัดการชั้นเรียน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน (teaching and Learning) ประกอบด้วย การชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (delineate clear learning activities) การมอบหมายงานตามความเหมาะสม (select appropriate learning task) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (implement and manage the activities) และการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (assess the learning outcomes) 2) ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมของนักเรียน (student behavior) ประกอบด้วย การสร้างแรงจูงใจในชั้นเรียน (make learning task interesting) และการสร้างแนวปฏิบัติ (set general guidelines) และ 3) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (learning environment) ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมทาง

กายภาพ (physical environment) และสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยา (psycho-social environment) จะเห็นได้ว่ากรอบแนวคิดการบริหารจัดการชั้นเรียน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลักซึ่งมีความสำคัญในการพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กล่าวคือ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน (teaching and Learning) เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของครู เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะและเจตคติตามที่หลักสูตรกำหนด (Lourdusamy, 2005) 2) ด้านการส่งเสริมพฤติกรรมของนักเรียน (student behavior) เป็นการควบคุมพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามแผนการจัดการเรียนการสอนและบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (Lourdusamy, 2005) และ 3) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (learning environment) เป็นการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางการศึกษา ได้แก่ การจัดบรรยากาศ วัฒนธรรมในชั้นเรียนและรูปแบบการสื่อสาร ซึ่งจะต้องมีการออกแบบ การวางแผนและการจัดตั้งระบบเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพและความสามารถของครูในการบริหารจัดการนักเรียนในชั้นเรียน (Lourdusamy, 2005) ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบของการบริหารจัดการชั้นเรียนมีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่แสดงถึงความสำคัญของการบริหารจัดการชั้นเรียน กล่าวคือในมาตราที่ 24 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็นทำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับการบริหารจัดการชั้นเรียนด้านการจัดการเรียนการสอน (teaching and Learning) รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ซึ่งสอดคล้องกับการบริหารจัดการชั้นเรียนด้านการส่งเสริมพฤติกรรมของนักเรียน และการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมสื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ซึ่งสอดคล้องกับการบริหารจัดการชั้นเรียนด้านการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

รวมถึงข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ.2556 กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของครูและผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียนกล่าวคือ ผู้บริหารต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับการพัฒนาของนักเรียนและบุคลากรรวมถึงการเป็นผู้นำการดำเนินการและรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ และสำหรับครูจะต้องตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่นักเรียนและสร้างโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ ดังนั้นการบริหารจัดการชั้นเรียนเป็นมีความสำคัญต่อการพัฒนา นักเรียนและเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญของทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครู

2. กรอบแนวคิดความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบบประชาธิปไตย ประกอบด้วย คุณลักษณะ 3 ประการ ดังนี้ 1) พลเมืองที่มีความรับผิดชอบ (personally responsible citizen) 2) พลเมืองที่มีส่วนร่วม (participatory citizen) และ 3) พลเมืองที่มุ่งเน้นความยุติธรรมในสังคม (justice-oriented citizen) ซึ่งคุณลักษณะความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบบประชาธิปไตยทั้ง 3 ประการจะเห็นได้ว่า คุณลักษณะทั้ง 3

ประการเป็นคุณลักษณะที่พลเมืองในประเทศไทยต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน สอดคล้องกับรายงานเรื่อง The World We Want เกี่ยวกับเรื่องธรรมาภิบาล (Governance) และสิทธิมนุษยชน (human right) ได้แก่ การมีส่วนร่วม ความโปร่งใส และการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศ ความรับผิดชอบ สิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเมือง พบว่าประเทศไทยอยู่ในเกณฑ์ต่ำเกือบทุกองค์ประกอบของ World Governance Index ปี 2010 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2557) และนอกจากนี้จากการศึกษาของฉวิลวดีบุรีกุลเอเจนซี่ เมริโอ และรัชวดีแสงมหะหมัด (2557) พบว่าคุณสมบัติด้านความรู้ความเข้าใจและการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเป็นคุณสมบัติที่มีความสำคัญแต่ประชาชนกลับมีคุณสมบัติในด้านดังกล่าวอยู่ในระดับต่ำมาก ทั้งนี้กรอบแนวคิดความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบอบประชาธิปไตยที่ได้จากการสังเคราะห์นั้นมีความสอดคล้องกับแนวคิดกับนักวิชาการส่วนใหญ่ แสดงความถึงความยืดหยุ่นในการนำมาปรับใช้เพื่อให้เข้ากับบริบทของสังคมไทยได้ ทั้งนี้การสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักรู้ในเรื่องความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบอบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในพลเมืองไทยนั้นจะนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องตามวิถีความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบอบประชาธิปไตย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครู ทั้งในบทบาทของครูประจำชั้นและครูประจำวิชา สามารถนำมากรอบแนวคิดการบริหารจัดการชั้นเรียนไปเป็นแนวทางการพัฒนาการจัดการชั้นเรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนและการดูแลพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำกรอบแนวคิดการบริหารจัดการชั้นเรียนมาศึกษาเพื่อเข้าใจสภาพและปัญหาในการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูมากขึ้น และสามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรครูโดยการนิเทศการสอน ซึ่งจะสามารถทำให้ผู้บริหารมีแนวทางในการสนับสนุนและส่งเสริมการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูได้

1.3 บุคลากรทางการศึกษาสามารถนำกรอบแนวคิดการบริหารจัดการชั้นเรียนไปเป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบอบประชาธิปไตย ได้แก่ พลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อ พลเมืองที่มีส่วนร่วมและพลเมืองที่มุ่งเน้นความยุติธรรม ซึ่งเป็นคุณลักษณะของพลเมืองที่พึงประสงค์ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย รวมถึงกรอบแนวคิดดังกล่าวจะเป็นแนวทางให้บุคลากรทางการศึกษาตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนานักเรียนที่นอกเหนือจากการมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการศึกษาแห่งชาติ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองคุณภาพในระบบบประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- ฉันท ชาติทอง. (2552). *การจัดการชั้นเรียนห้องเรียนแห่งความสุข (Classroom Management: Happiness Classroom)*. กรุงเทพมหานคร: เพชรเกษมการพิมพ์.
- ถวิลวดี บุรีกุล, เออเจนี เมริโอ และรัชวดี แสงมเหหมัด. (2557). *พลเมืองไทย: การสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิจัยและพัฒนาสถาบันพระปกเกล้า.
- ทิพย์พาพร ตันตีสุนทร. (2556). *การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง*. กรุงเทพมหานคร: สำนักนโยบายการศึกษา.
- บุญยรงค์ นิลวงศ์. (2547). *หน้าที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง.
- ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2555). *การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง= Civic Education*. กรุงเทพมหานคร: อักษรสัมพันธ์.
- ธเนศวร์ เจริญเมือง. (2551). *พลเมืองเข้มแข็ง*. กรุงเทพมหานคร: วิภาษา.
- พรธณี ชูทัย เจนจิต. (2545). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพมหานคร: เมธีทิปส์ จำกัด.
- ฟ้าดาว คงนคร. (2556). *พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักประชาสัมพันธ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- มานิจ สุขสมจิตร. (2558) *ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย. ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย 1, 7(2558), 9-14.*
- รุจน์ ฤชา. (2556). *บทบาทของครูสังคมศึกษาในการพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนประชาธิปไตยตัวอย่าง. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา 8, 1(2556): 949-962.*
- สันติ บุญภิรมย์. (2557). *การบริหารจัดการในห้องเรียน Classroom Management*. กรุงเทพมหานคร: ทริปเพิ้ลเอ็ดดูเคชั่น.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *กรอบแนวคิดหลักสูตรการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไทย*. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *บทวิเคราะห์การศึกษาไทยในโลกศตวรรษที่ 21. การประชุมทางวิชาการครั้งที่ 2 ประจำปี 2557*. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2557). *Civic Education พลังเยาวชนพลังพลเมือง: การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง*. กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2556). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). *หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

ภาษาอังกฤษ

Lourdusamy, A. (2005). Establishing a conducive learning environment. In MS. Khine, A.

Lourdusamy, QC. Lang & A. FL. Wong (Eds.), *Classroom Management Facilitating Teaching and Learning* (pp.3-22). Singapore: Prentice Hall.

Burden, P. R., & Byrd, D. M. (2003). *Methods for effective teaching*.

Ertel, P. A. K., & Kovarik, M. (2014). *The ABC's of Classroom Management: An AZ Sampler for Designing Your Learning Community*. Rout ledge.

Metzger, D. (2000). Young Citizens: Partners in Classroom Management. *Social Studies and the Young Learner*, 12(4), 21-23.

Weinstein, C. S. (2003). *Secondary classroom management: Lessons from research and practice*. McGraw-Hill.

Westheimer, J., & Kahne, J. (2004). Educating the “good” citizen: Political choices and pedagogical goals. *Political Science and Politics*, 37(02), 241-247.

Zyngier, D. (2011). Rethinking the thinking on democracy in education: What are educators thinking (and doing) about democracy?. *Education Sciences*, 2(1), 1-21.